

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

De Difficultate veræ pœnitentiæ in sæculo faciendæ. Cap. vj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

quibus euidenter apparet saeculum plenum esse laqueis, referum periculis, affluentem incitamentis passionum nostrarum, quae dentes earum exacuunt, vires augent, lacertos corroborant, ut impetu in nos facto miseram mentem discernant, salutem dilanent. O quot sunt occasiones, quae fortissimos quosque prosternant, quot amici, & sodales, qui prudentes etiam, & sapientes decipiant, quot fauores, & prosperitates aliorum, quae videntes, & audientes contristent; quot vanae spes, quae rerum mundanarum amatores effrant, quot inanes timores, qui paruulos, & imbecilles deiciant! Ibi sane trepidauerunt timore, ubi non erat timor.] Corporis aduersitates, & afflictiones metuunt, & cruciatus ingentes, qui ab effrenatis passionibus manant, non horrent. Non inuenisti ergo o homo, in saeculo, qui in die ortus tui vmbilicum animi praecideret, id est, carnis concupiscentiam, ac passionum effractionem refecaret.

De difficultate verae poenitentiae in saeculo faciendae.

CAPVT VI.

Ex inordinatis passionibus, tamquam ex fontibus innumera peccata fluebant, & iniquitates manabant, quae animam nostram foedam & deformem reddebant. Maneret tamen nobis aliqua consolatio si in saeculo fuisset facile ad mentem redire, & maculas iniquitatum diluere. Na morbum eo leuiorem iudicamus, quod facilius est illum pellere, & pristinam sanitatem recuperare: sed non ita est. Quare Dominus animam alloquens, postquam dixit: Non est praecisus vmbilicus tuus, id est, abundantia, & intemperantia passionum non est amputata, statim addit: Et aqua non es lota in salutem.] Haec aqua salutis, vel in salutem lauans, vera poenitentia est. Idem enim antiqui Patres eam secundum baptismum appellarunt, quoniam sicut ille ad delendam maculam originalis peccati est a Domino donatus, ita haec ad diluendas foeditates propriis actibus, post baptismum contractas, est instituta. Haec est aqua post vnam baptismatis salutem fidelibus afferens, quoniam de fontibus Saluatoris emanat, secundum illud, quod legimus in Isaia, Haurietis aquas in gaudio de fontibus Saluatoris.] Saluator hic non est alius quam Christus Dominus, quem Pater angeli ministerio vocauit I E S U S, id est, salutem, vel saluatorem, ut nomen ipsum cum humani generis liberatorem ostenderet. Vnde Hieronymus hunc Isaiae locum interpretans, sic ait: Que supra Emmanuel, deinde spolia detrahe, festa praedari, & reliquis appellat nominibus, ne videretur alter esse praeter eum, quem Gabriel virgini nunciavit, dicens: Et vocabis nomen eius Iesum, ipse enim saluum faciet populum suum: nunc vocat Saluatorem, & de eius fontibus aquas praedicat hauriendas.]

Fontes autem Christi sunt vulnera eius, sicut docet Ambrosius. Nullum (inquit) fetorem poenitentiae, sed odorem gratiae vulnera illa redolebant. Denique non tabes mortis de vulnere eius, sicut hominum caeterorum: sed fons vitae scaturiuit aeternae, ut Scriptura nos edocet, dicens: Et saliet aqua cum delectatione de fontibus Saluatoris. Aqua vero ex istis fontibus fluentes, sacramenta sunt, sed praecipue baptismus, & poenitentia, ille ad diluendum peccatum paruulorum per originem tractum, vel etiam pec-

A cata infidelium, quando iam adulti ad Ecclesiam veniunt: ista ad abstergenda peccata fidelium propriis actibus perpetrata. De vera aqua salutis, aqua Iordanis (quod interpretatur flumen iudicij) in qua Naamam, id est, pulcher, vel affectus pulchritudine, septies, hoc est, perfecte lauatur, ut a peccatorum lepra mundetur. Aqua maris rubri, in qua omnes Aegyptij pereunt, id est iniquitates nostrae subruuntur. Et quid mirum si ista aqua peccata destruat, cum in ea ille, qui solus delet peccata populi, Saluator adueniat. In mari enim, Domine, via tua, & semita tua in aquis multis.] In hoc mari spatiofo, quod (ut inquit Gregorius) cadauera reiecit, & corpora viua conseruat, adest Dominus, peccata mactans, & e cordibus suorum expellens, eosque multis contritionis gemitibus sanans, atque viuificans. Pulchre enim dixit sanctus Ephrem Syrus: Hic medicus caelestis, & bonus Deus, lacrymis, atque gemitibus vulnera curat.] Accede peccator ad bonum hunc medicum, & pro optimo medicamento lacrymas offer: sic enim vult caelestis medicus vnumquemque suis sanare lacrymis. Nullius est negotij lacrymis curari; hoc enim medicamentum non strictius deuincit, neque exacerbat vulnus, sed breui te compendio & sine molestia sanat. Tuas expectat medicus videre lacrymas accede, & noli timere. Ostende & vulnus, & pro medicamento lacrymas, ac gemitus offer.

In ista aqua lacrymarum, ac poenitentiae, perit superbia, interit inuidia, extinguitur flamma luxuriae, & vniuersa peccata destruntur. Quare Scriptura inquit: Poenitemini igitur, ut deleantur peccata vestra.] **C**ur rursus: Poenitentiam agite, appropinquauit enim regnum caelorum.] Et, nisi poenitentiam egeritis, omnes similiter peribitis.] Et, si impius egerit poenitentiam omnium iniquitatum eius, quas operatus est, non recordabor.] Et tandem: sine sanguinis effusione, id est, sine peccatorum abiectione, non fit remissio.] Quisquis enim (ut Cassianus ait) ab huius sanguinis effusione gladium spiritus, quod est verbum Dei, voluerit inhibere, absque dubio illa Hieremiae prophetae maledictione plectetur. Nam maledictus (inquit) qui prohibet gladium suum a sanguine. Hic namque est gladius, qui illum noxium sanguinem, quo animatur materia peccatorum, salubriter fundens, quidquid repererit in membris nostris carnale, terrenum conuertit, refecit, & abscondit, ac mortificatos vitios, viuere Deo, & spiritualibus facit vigere virtutibus.] Haec igitur est aqua salutis, quae animam nostram sanat, & a contagio peccatorum in gratia salutem traducit.

Sed quam difficile sit in saeculo hac aqua mundari, & vera poenitentia lauari, tum experientia, tum ratio aperta demonstrat. Omnes quidem fideles aqua ista diluuntur, quia quotannis ex Ecclesia praecipio, aut etiam frequentius ex propria deuotione ad poenitentiam accedunt, sed nescio, an omnes lauentur ad salutem. Sicut enim dixit Origenes, doctor antiquissimus, atque grauissimus, Qui accepimus gratiam baptismi, in nomine Christi loti sumus, sed nescio quis lotus sit in salutem, id est, ita ut vltimam gloriae salutem consequatur. Ita dicere possumus, omnes, qui accepimus gratiam poenitentiae, loti sumus, nescio autem quis vsque ad salutem lauetur, hoc est vsque ad consequendam Dei gratiam a peccatis mundetur. Ille sane poenitentiae susceptione vsque ad salutem lauatur, qui verè supra omne sibi infestum, & detestabile peccata odit, qui tamquam de maximo malo (sicut re vera est) de suis iniquitatibus dolet, qui firmiter, & constanter statuit a pristinis criminibus abstinere, & omnia diuina mandata custodire, dicens intra seipsum,

Iurauit,

Pf. 52. 6.

Isa. 12. 3.

Luc. 1. 31.

Hieron. l. 4. in Isa. 12.

Matth. 1. 21.

Ambros. in Psal. 57.

4. Reg. 5. 14.

Exod. 14. 28.

Psal. 76. 20. Gregor. 5. mor. c. 2.

Ephrem de poenit. ser. 1.

Afor. 3. 19.

Matth. 3. 2.

Luc. 13. 3.

Ezechiel. 18. 21.

Hebr. 9. 21.

Cassian. col. 20. c. 8.

Hieron. 48. 10.

Origen. hom. 9. in Ezech.

Ps. 57. 1.

Psal. 118.
106.

Iuravi, & statui custodire iudicia iustitiae tuae; qui proximas saltem occasiones fugit, quibus ad peccatum pertrahitur, & ad diuinae legis transgressionem allicitur, qui tandem castigationi praeteritorum peccatorum, & bonis operibus insistens, dignos facit poenitentiae fructus. Sed, o quam pauci in saeculo, comparatione multorum, hac ratione lamentis poenitentiae lauantur, & aqua salutis mundantur! Videmus eos sacro quadragesimae tempore ad pedes sacerdotum accedere, vulnera mentis detegere, remedia postulare, consilia (vt videtur) admonitionesque & impostas poenitentias admittere: sed illo sanctissimo tempore elapso, & Paschalis gaudiis instantibus, quantos videmus peccata deseruisse: facinorosa reliquisse, vitam mutasse?

Ier. 1. 21.
Amos 6. 1.

Intemperans ad domum suspectam redit, illius foeminae deperibat, colloquia, & aspectu procurat, & vetitos sibi cupiat amplexus. Mercator pecuniae cupidus, nec male parata restituit, neque illicitas actiones deserit, neque ab antiquis fraudibus, & technis abhorret. Iracundus odia fouet, rixas iam sopitas exuscitat, & in antiquis simultatibus perseverat. Ambitiosus, sicut antea dignitates ambit, in eis auram tantum popularem, & vulgi plausum quaritans, non vero animae suae salutem conueniat. Iudices antiquum more tenentes, diligunt munera, sequuntur retributiones, pupillo non iudicant, & causa viduae non ingreditur ad illos. Optimates, capita populorum, separati in diem malum, & appropinquantes folio iniquitatis dormiunt securi, ac si Deum iam placuissent in lectis eburneis, & lasciuiunt in stratis suis, comedant agnū de grege, & vitulos de medio armenti, bibunt vinum in phialis, & optimo viuendo delibuti nihil patientur super contritionem Ioseph, neque pauperum & oppressorum miserentur. Sacerdotes iudicium, id est, damnationem propriam augentes, laqueus facti sunt speculationi, scilicet subditis suis; quorum salutem curare debent, & rete expansum super Thabor, quia eos malis exemplis irreciunt, & iniquitatis viam faciem, & expeditam efficiunt. Tandem ferē omnes in antiquis peccatis manent, pristinum viuendi modum continuant, & totus mundus ita perstat delictis obrutus, fraudibus refertus, dolis, & mendaciis irrecitus, ac si non dies poenitentiae praecessissent.

Matth. 27.
29.

Hanc igitur tu vocabis poenitentiam veram? hanc censebis lotionem in salutem: imo magis videtur irrisio, & subannatio Domini, similis illi, quam milites Pilati Christo Seruatori irrogarunt. Nam genu flexo ante eum, illudebant ei, dicentes; Aue Rex Iudaeorum. Et expuentes in eum acceperunt arundinem, & percutiebant caput eius. Sic isti illudunt Domino nunc genu flectentes, & veniam petentes, statim vero nouas iniquitates addentes, iniurias irrogantes. Hodie vocant eum regem, & cras aduersus eum rebellat, peccata fetidissima expuentes in eum, & arundine leuitatis, & inconstantiae, tremendum caput vulnerantes. Quid de hac poenitentia sentire debeamus, Gregorius his verbis exponit. Admonendi sunt (inquit) qui admissa plangunt, nec tamen deserunt, vt considerare solliciti sciant, quia flendo inuoluntate se mundant, qui viuendo se nequiter inquinant, cum idcirco se lachrymis lauant, vt mundum ad fordes redeant. Hinc enim scriptum est: canis reuersus ad suum vomitum, & sus lota in volutabro Iurii. Canis quippe cum vomit, profecto cibum, qui peccatus deprimebat, proicit, sed cum ad vomitum reuertitur, unde leuigatus fuerat, rursus oneratur? Et qui admissa plangunt, profecto nequitiarum, de qua mala faciat fuerant, & quae mentis intima depri-

Prou. 26.
11. 2. Pet.
2.

mebat, consistendo proiciunt, quam post confessionem, dum repetunt, resumunt. Sus vero in volutabro loti, cum lauatur, sordidior redditur. Et qui admissum plangit, nec tamen deserit, penē grauiori culpae se subiicit, quia ipsam, quam flendo potuit impetrare veniam, contemnit, & quasi in lutosa aqua semetipsum voluit: quia dum flentibus suis vitae munditiam subtrahit, ante Dei oculos, sordidas ipsas etiam lachrymas facit. Haecenus Gregorius, & ipse sapienter. Ex quo manifeste colligimus, hanc poenitentiam, non cohibentem nos, ne antiquas sordes repetamus, haud quaquam in salutem lauari, sed potius grauiori ingratitude culpa mentem inficere, dum Dei indignationem prouocat, qui accepto tam ingenti remissionis beneficio, peccatum remissum, & condonatum iterat.

Ipsam itaque experimentum eorum, quae veluti oculis videmus, & manibus tangimus, satis aperte comonstrat, lotionem poenitentiae, quae in salutem lauet, in saeculo esse difficilem, siquidem tam pauci sunt, qui poenitendo vitam mutant, peccata abiiciant, & ab antiquis delictis mundentur. Sed quae sint huius difficultatis causae videamus. Vna est, quod vt peccatum odio habeatur, debet eius seditas, & malitia cognosci. Mundus autem, & mundani hanc malitiam, & deformitatem ignorant, quam vident principum exemplis, magnatum operibus, & omnium penē hominum, cuiuscumque status sint, factis, & affectionibus comprobata. An mundani luxuriae factorem exhorrent: imo diligunt, mercantur, de illa se iactant, & in priuatis colloquiis, suos (vt ipsi dicunt) amores narrant, & tamquam rem alicuius, & nobilitatis dignam hominibus, verbis tractant, versu, & soluta oratione publicant, signis praefertunt, mente reuoluunt. An superbiam, & ambitionem odiant? Quin potius tamquam rem dilectissimam amplectuntur. Aperte, & absque furo in curiis principum honores, dignitates, & publica officia aucupantur, togas senatorum, Episcoporum insulas, & appellationes honoratas exoptant. Et hoc non superbiam, non arrogantiam, sed magnanimitatem, & prouidentiam, & fugam otiositatis, atque amorem, & curam rei publicae reputant. An iram, & vindictam timent: imo, qui iniuriam dissimulat, & odium comprimit irridetur, vt vilis, illudetur, vt execratur, & a consanguineis, & amicis pro nihilo reputatur. Quis ergo in tam densis tenebris lucem inueniet, vt quod omnes bonum, aut tolerabile putant, ipse malum, & detestabile existimet; illud fagiat, vt summam miseriam, quod ferē omnes, vt magnam felicitatem exoptant.

Euenit sane mundanis, quod inter Aethiopes certum esse comperimus: Hi enim omnes, cum sint attri, & deformes, neque isti aliorum atritatem aduertunt, neque alij istorum deformitatem confiderant. Ita cum mundus plenus sit ambitiosis, auaris, iracundis, intemperantibus, & libidinis deditis, eorum quidam, neque aliorum inueterata vitia damnant, neque illa damnabilia, ac odibilia reputant, sed tamquam aliquid ineluctabile, necessariumque sustinent. Non quod in intellectu credant (hoc namque iam non esset solum vitium, sed error) sed quod ita viuunt, ac si hanc opinionem imbibissent.

Altera huius difficultatis causa est, ipse status mundanorum, qui delicias amat, gaudium, & exultationem cupit, abundantiam, molliem, & prosperitatem quaerit, & omnem dolorem, tristitiam, & corporis afflictionem horret. Quare merito designatur per illam regionem Iordanis, quae vniuersa irrigabatur, antequam subuerteret Dominus Sodomam, & Gomorrhiam, sicut paradisus Domini, & sicut

Gen. 13.
10.

Ægyptus venientibus in Segor. Hanc elegit Lot ab oriente recedens. & captiuitatem, ac omnis substantiæ suæ iacturam elegit, putans se libertatem, & diuitiarum copiam acquisisse. Hanc quoque regionem spiritualiter mundani eligunt, nihil aliud nisi voluptates, & rerum abundantiam queritantes; inter has verò hostes latitant, qui virtutis opera impediunt, & veram libertatem animæ, scilicet gratiam, diripiunt, atque æternam salutem suffarentur. Illos mundani magni faciunt, illos felices existimant, quos temporaliter prosperitate abundare conspiciunt. Illos, inquam, quorum filij sicut nouellæ plantationes in iuuentute sua: Filia eorum compositæ, circumornatæ, vt similitudo templi. Promptuariorum eorum plena, eructantia ex hoc in illud: Oues eorum fetosæ, abundantes in egressibus suis: Boves eorum crassæ. Non est ruina maceræ, neque trāsitus, neque clamor in plateis eorum. Beatum dixerunt populum, cui hæc sunt. Illos denique, qui tenent tympanum, & citharam, & gaudent ad sonitum organi; qui ducunt in bonis dies suos, & in puncto, id est, sine labore, & sine prolixâ, & longa ægritudine, ad inferna sepultura descendunt. In hoc itaque statu tam amico voluptatum quis nõ videat difficile esse delicias abicere. magnum dolorem ex ipsa amissione deliciarum concipere, cinerem, & saccum assumere, & in penitentia operibus perseuerare?

Hoc etiam penitentia studium nimia curæ, & occupationes mundanorum enervant. Petit enim animam diuina luce perfusam à sollicitudinibus liberum, tranquillitate pacatum, qui possit examinationi propriae conscientia vacare, lachrymis, ac dolori peccatorum intendere, concipiendo efficaci proposito emendationis insistere. Inter tot verò, tantisque rerum temporalium curas, quæ cor, mentemque discerpunt, & à consideratione rerum diuinarum abducunt, ista peccatorum detestatio statim obliuioni traditur, lachrymæ areseunt, & voluntas nouæ vitæ, quasi fumus euanescit. Et sanè Gregorius manifestè testatur immoderatas mundanorum sollicitudines animæ vitæ, atque ad eam veram penitentiam impedire. Tractans enim quoddam Saluatoris miraculum, principis filiam suscitatis, ita ait: Fortas ergo turba eiicitur, vt puella suscitetur; quia si non prius à secretioribus cordis expellitur importuna secularium multitudo curarum, anima, quæ intrinsecus iacet mortua, non resurgit. Nam dum se per innumeras terrenorum desideriorum cogitationes spargit, ad considerationem sui sese nullatenus colligit.

Tu ergo, o religiose, dum vitam secularem agas, non fuisi (vt videtur) lachrymis ad salutem, & compunctione lotus. Eras namque inter illos, & vnus ex illis, qui fedtatem peccatorum ignorabāt, & nimis curis, ac sollicitudinibus distuebant. Eras inter illos, qui te ad falsam securitatem ad Dei, & tui ipsius ignorationem, ad inanem lætitiã, & gaudium, non ad lachrymas, & penitentiam veram, & perseuerantem alliciebāt. Eras inter illos, in quos inuehitur Isaias: Cithara, & lyra, & tympanum, & tibia, & vinum in conuiujs vestris, & opus Domini non respicitis, illud scilicet opus, quod in vobis cepit, dū per baptismum in suam amicitiam asciiuit; nec opera manuum eius, quorum vos beneficiis prosequitur, consideratis. Inter istos autem tam vanè gaudentes, tam miserabiliter lætos, tam infelicitè exultantes, quomodo salutarem tristitiam, & compunctionis lachrymas reperisset, vt maculas peccatorum detergeret?

Nonnumquam criminum multitudine fellus, & vitæ malæ pertæsus, tuum exitium dolere cœpisti, & dolore, ac facinorum tuorum detestatione te lauisi;

sed subito aresebant lachrymæ, fugiebat dolor, & concepta desideria cessabant: quia sociorum risus, & exultatio; amicorum colloquia; ludi, & cœiuiua, non mentem grauem, & feriam: sed mollem, & iocofam petebant, vitamque voluptati, non verò penitentia deditam, postulabāt. Non es igitur lotus in salutem, quia illud balneum in salutem perseuerantem, nõ est, cui iterum contractæ sordes succedunt. Nam sicut canis reuersus ad vomitum suum, ita stultus iterum stultitiam suam. Illa mentis compunctio, illaque lachrymæ non lauabāt in salutem, quæ fictæ erāt, peccandi voluntatem non expellebant, & oblata occasione te à transgressione diuinæ legis non reuocabāt. Plorabas quidem peccata tua, sed vel externa fronte dolorem mentiens, vel imperfectissimo quodam timore coactus, & ided non mundabaris, imò (vt ego cõtemplor) a Domino irridebaris, qui illud dicebat, quod in Ecclesiastico scriptum est; In oculis suis lachrymatur inimicus, & si inuenerit, tẽpus non satiabitur sanguine. Dum enim post fletum, & penitentiam susceptam, peccati opportunitatem inueniebas, iterum ei immergebaris, factus canis reuersus ad suum vomitum, & sus lota in volutabro luti. Tales frequenter solent esse lachrymæ seculariũ (bonos, & dei timorem habentes taceo) quas ad sua crimina detergenda profundunt, & cum eorum cæcibus adhærebas; sic forsitan plorabas, & ided non lauabaris in salutem.

De ignorantia atque insipientia seculi.

CAPVT VII.

NON mirum est, si homini in seculo constituto, difficile sit constantè penitere, & in salutem lauari, siquidẽ (vt præfati sumus) adest ei ignorantia, & est sapientia, sine cuius præsidio, vt detestetur peccata, ipsorum nequitia, & fedtatem peruidere non valet. Est enim sapientia lux, quæ inter alia eximia bona, hoc, & quidem nõ minimum præstat, imò maximum & originem aliorum, vt nobis, tum virtutis pulchritudinem, tum vitiorum ac peccatorum enormitatem ostendat. Quibus perspectis, pronum est vitia vincere, ac profligare. Quamobrem iure optimo in fortitudine, sapientia lux luci solis, ac omnium stellarum decori præfertur: quoniam istis succedit nox, & quasi ab ipsis tenebris superant sapientia autem nõ vincit malitia, quinimò ante splendorem lucis eius victa, & ligata, atque omni suo robore priuata persistit. Et hanc ob causam sapiens eam humiliter poscit, ne scilicet à filiorum Dei dignitate cadat, & ignominiam, atque miseriam inimicorũ incurrat. Da mihi (inquit) sedium tuarum assuetudinem sapientiam, & noli me reprobare à pueris tuis. Quid est? Noli me reprobare à pueris tuis; nisi noli permittere, vt à sapientia derelictus, quæ omnis bonitatis est fons, serui, & amici tui, o Domine, dignitatem, amittam? Nam sine sapientia, id est, sine luce diuinitus indita, nec peccatũ agnosco, vnde nec detestor; nec virtutis decorẽ video vnde nec amo, nec sequor, nec amplector. Nõ est autẽ aliquis seruus tuus, & amicus tuus sine odio peccatorum, & sine amore virtutum.

Hæc autẽ sapientia lux sale in diuinis literis aliquando designata est, quod & Hieronymus annotauit, & quod magis est Paulus edocuit, Colossensibus scribens: Sermo vester (inquit) semper in gratia sale sit conditus. Nec Christus Saluator noster hæc significatione exhorruit, suos Apostolos sal terræ cõpellas, quia doctrina ab ipsis prædicata, deberent mundum vniuersum cõdire, & à vitiorũ putredine vindicare.

Psal. 145. 12.

Iob. 21. 12.

Greg. 18. mor. c. 25.

Isa. 5. 12.

Prov. 26. 11.

Eccles. 12. 16. 1. Petr. 2. 22.

Sapient. 7. 29.

Sap. 9. 4.

Hieron. pro. Osa. Colos. 4. 6. Mat. 3. 13.